

Sustavni terenski pregled nalazišta Kurilovec - Belinščica u Turopolju

Kudelić, Andreja; Sirovica, Filomena

Source / Izvornik: **Annales Instituti Archaeologici, 2019, XV, 225 - 230**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:291:143465>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported/Imenovanje 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

INSTITUT ZA
ARHEOLOGIJU

Repository / Repozitorij:

[RIARH - Repository of the Institute of archaeology](#)

Annales

Instituti

Archaeologici

XV - 2019

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
http://www.iarh.hr

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršna urednica/Desk editor

Katarina Botić

Tehnička urednica/Technical editor

Katarina Botić

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Ana Konestra, Hrvoje Kalafatić, Daria Ložnjak Dizdar, Saša Kovačević, Bartul Šiljeg, Siniša Krznar;
Mario Gavranović (Austrija), Boštjan Laharnar, Alenka Tomaž (Slovenija)

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti,
Kornelija Minichreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Lektura/Language editor

Renata Draženović i Marko Dizdar (hrvatski jezik/Croatian)

Prijevod na engleski/English translation

Marko Maras i autori / Marko Maras and authors

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambreč

©Institute of archaeology, Zagreb 2019.

Annales Instituti Archaeologici uključeni su u indeks/
Annales Instituti Archaeologici are included in the index:
Clarivate Analytics services - Emerging Sources Citation Index
SciVerse Scopus – Elsevier, Amsterdam

Ovaj rad licenciran je pod Creative Commons Attribution By 4.0 međunarodnom licencom /
This work is licenced under a Creative Commons Attribution By 4.0 International Licence

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

9 Marko Dizdar

Rezultati istraživanja u Lovasu (zapadni Srijem) – Otkriće rano-latenskoga biritualnog groblja

19 Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin Srednje polje – Arheološka istraživanja višeslojnoga nalazišta u Podunavlju 2018.

25 Katarina Botić

Bršadin – Pašnjak pod selom, rezultati arheoloških istraživanja 2018. godine

37 Ivana Ožanić Roguljić
Pia Šmalcelj Novaković
Anita Rapan Papeša
Angelina Raičković Savić
Valentina Mantovani
Hrvoje Kalafatić
Bartul Šiljeg

Aktivnosti i rezultati uspostavnog istraživačkog projekta Život na rimskoj cesti (LRR) (HRZZ, UIP-05-2017-9768) u 2018. godini

41 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Rezultati dodatnih zaštitnih arheoloških istraživanja prapovijesnoga nalazišta AN 7A Jagodnjak – Napuštene njive (Baranja)

47 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta AN 3 Petrijevcu – Španice

53 Marko Dizdar

Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta AN 5 Petrijevcu – Karaševo 1

57 Daria Ložnjak Dizdar

Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta AN 6 Petrijevcu – Karaševo 2

61 Marko Dizdar

Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2018. godini

CONTENTS

Archaeological Excavations

9 Marko Dizdar

Research results for Lovas (Western Sirmia) – Discovery of an Early La Tène biritual cemetery

19 Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin Srednje polje – Archaeological excavation of multilayer site in Danube Basin in 2018

25 Katarina Botić

Bršadin – Pašnjak pod selom, results of the archaeological excavations in 2018

37 Ivana Ožanić Roguljić
Pia Šmalcelj Novaković
Anita Rapan Papeša
Angelina Raičković Savić
Valentina Mantovani
Hrvoje Kalafatić
Bartul Šiljeg

Activities and results of the installation research project Life on the Roman Road (LRR) (HRZZ, UIP-05-2017-9768) in 2018

41 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Results of additional rescue archaeological excavation of the prehistoric site AN 7A Jagodnjak – Napuštene njive (Baranja)

47 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Results of the Rescue Archaeological Excavations of the AN 3 Petrijevcu – Španice site

53 Marko Dizdar

Results of the Rescue Archaeological Excavations of the AN 5 Petrijevcu – Karaševo 1 site

57 Daria Ložnjak Dizdar

Results of the Rescue Archaeological Excavations of the AN 6 Petrijevcu – Karaševo 2 site

61 Marko Dizdar

Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2018

67 **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marija Mihaljević

Dolina Babine Grede – istraživanje kasnobrončanodobnoga naselja u Posavini 2018. godine

67 **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marija Mihaljević

Dolina Babine Grede – Research of the Late Bronze Age settlement in Sava Valley 2018

75 **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl

O arheološkim istraživanjima crkve sv. Luke Evangeliste u Novskoj 2018. godine

75 **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl

Archaeological excavations in the church of St Luke the Evangelist in Novska in 2018

101 **Juraj Belaj**

Arheološka istraživanja lokaliteta Pakrac – Stari Grad 2018. godine

101 **Juraj Belaj**

Archaeological research of the site Pakrac – Stari Grad in 2018

107 **Tatjana Tkalčec**

Arheološka istraživanja na lokalitetu Veliki Zdenci – Crni Lug 2018. godine

107 **Tatjana Tkalčec**

Archaeological research on the site of Veliki Zdenci – Crni Lug in 2018

117 **Branko Mušič**
Igor Medarić
Ivan Valent
Tajana Sekelj Ivančan

Geofizička istraživanja srednjovjekovnoga lokaliteta Kalinovac – Hrastova greda 1

117 **Branko Mušič**
Igor Medarić
Ivan Valent
Tajana Sekelj Ivančan

Geophysical research of the medieval site of Kalinovac – Hrastova greda 1

123 **Siniša Krznar**
Branko Mušič
Igor Medarić
Barbara Horn

Geofizička istraživanja lokaliteta Hlebine – Svetinjski breg 2018. godine

123 **Siniša Krznar**
Branko Mušič
Igor Medarić
Barbara Horn

Geophysical research on the site of Hlebine – Svetinjski breg in 2018

129 **Tajana Sekelj Ivančan**

Arheološka istraživanja lokaliteta Hlebine – Dedanovice

129 **Tajana Sekelj Ivančan**

Archaeological excavations of Hlebine – Dedanovice site

137 **Saša Kovačević**

Gomila u Jalžabetu – hitna zaštitna istraživanja tijekom 2017. i 2018. u okviru podteme A4: Ritual unutar „Strategije znanstvene djelatnosti Instituta za arheologiju 2014.–2019.“

137 **Saša Kovačević**

Gomila in Jalžabet – emergency rescue excavations in 2017 and 2018 within the A4: Ritual subtopic of the “Strategy for the Scientific Research Activities of the Institute of Archaeology 2014–2019”

145 **Tatjana Tkalčec**

Nastavak arheoloških istraživanja cisterne i konzervatorskih radova unutrašnjosti kule burga Vrbovca u Klenovcu Humskom 2018. godine

145 **Tatjana Tkalčec**

Continuation of archaeological research of the cistern and conservation works at the interior area of the keep of the Vrbovec Castle in Klenovec Humski in 2018

153 **Tatjana Tkalčec**

Arheološka istraživanja na srednjovjekovnome arheološkom kompleksu Osijek Vojakovački – Mihalj u 2018. godini

153 **Tatjana Tkalčec**

Archaeological research at Osijek Vojakovački – Mihalj medieval site in 2018

- 167** **Snježana Karavanić**
Andreja Kudelić
- Kalnik – Igrišće – rezultati arheoloških iskopavanja u 2017. i 2018. godini
- 167** **Snježana Karavanić**
Andreja Kudelić
- Kalnik – Igrišće – results of archaeological excavations in 2017 and 2018*
- 173** **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl
- Arheološka istraživanja crkve Sv. Martina u Prozorju 2018. godine
- 173** **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl
- Archaeological research of the church of St Martin in Prozorje in 2018*
- 179** **Ana Konestra**
Enrico Cirelli
Gaetano Benčić
Bartul Šiljeg
- Istraživanja na Stanciji Blek (Tar – Vabriga/Torre – Abrega): nove spoznaje o srednjovjekovnoj fazi lokaliteta
- 179** **Ana Konestra**
Enrico Cirelli
Gaetano Benčić
Bartul Šiljeg
- Research at Stancija Blek (Tar – Vabriga/Torre – Abrega): new insights in the Medieval phase of the site*
- 187** **Ana Konestra**
Fabian Welc
Anita Dugonjić
Paula Androić Gračanin
Kamil Rabięga
Rafał Solecky
Bartosz Nowacki
- Istraživanja projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ u 2019. godini na području Lopara: nova saznanja o prapovijesnim i kasnoantičkim lokalitetima
- 187** **Ana Konestra**
Fabian Welc
Anita Dugonjić
Paula Androić Gračanin
Kamil Rabięga
Rafał Solecky
Bartosz Nowacki
- Research within the “Archaeological topography of the Island of Rab” project at Lopar in 2019: new data on Prehistoric and late Antique sites*
- 195** **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Fabian Welc
Mato Ilkić
Mate Parica
- Multidisciplinarni terenski radovi projekta RED u 2018. godini: istraživanja u uvali Plemići (Ražanac)
- 195** **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Fabian Welc
Mato Ilkić
Mate Parica
- Multidisciplinary fieldwork within project RED in 2018: research at Plemići bay (Ražanac)*
- 201** **Kristina Jelinčić Vučković**
Emmanuel Botte
- Arheološko istraživanje na lokalitetu Novo Selo Bunje na otoku Braču, 2018. godina
- 201** **Kristina Jelinčić Vučković**
Emmanuel Botte
- Archaeological excavation on the Novo Selo Bunje site on the island of Brač, 2018*
- 217** **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Eduard Visković
- Arheološka istraživanja rimske vile u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar), lipanj 2018. godine
- 217** **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Eduard Visković
- Archaeological research of a Roman villa in Soline Bay on the island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) in June 2018*

Terenski pregled

225 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica

Sustavni terenski pregled nalazišta Kurilovec – Belinščica u Turopolju

Field Survey

225 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica

Systematic field survey of the Kurilovec – Belinščica site in Turopolje

Eksperimentalna arheologija

231 Andreja Kudelić

Znanstveno-edukativni i popularni program: Prapovijesno lončarstvo: interdisciplinarnost i eksperiment

Experimental Archaeology

231 Andreja Kudelić

Scientific-educational and popular program: Prehistoric pottery: interdisciplinarity and experiment

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

239-251

Additional scientific activity of the Institute

239-251

Arheološka istraživanja

Archaeological Excavations

1. Lovas
2. Sotin – Srednje polje
3. Bršadin – Pašnjak pod selom
4. Josipovac/Čepin
5. Jagodnjak – Napuštene njive
6. Petrijevići – Španice
7. Petrijevići – Karaševo 1
8. Petrijevići – Karaševo 2
9. Zvonimirovo – Veliko polje
10. Dolina – Babine Grede
11. Novska – crkva sv. Luke Evanđeliste
12. Pakrac – Stari grad
13. Veliki Zdenci – Crni Lug
14. Kalinovac – Hrastova greda 1
15. Hlebine – Svetinjski breg
16. Hlebine – Dedanovice
17. Jalžabet – gomila
18. Klenovec Humski – Plemićki grad Vrbovec
19. Osijek Vojakovački – Mihalj
20. Kalnik – Igrišće
21. Prozorje – crkva sv. Martina
22. Kurilovec – Belinščica
23. Tar – Stancija Blek
24. Rab – Lopar
25. Uvala Plemići (Ražanac)
26. Brač – Novo selo Bunje
27. Sveti Klement – Soline

Sustavni terenski pregled nalazišta Kurilovec – Belinščica u Turopolju

Systematic field survey of the Kurilovec – Belinščica site in Turopolje

Andreja Kudelić
Filomena Sirovica

Primljeno/Received: 20. 04. 2019.
Prihvaćeno/Accepted: 20. 05. 2019.

Tijekom svibnja 2017. i kolovoza 2018. godine na položaju Kurilovec – Belinščica proveden je sustavni terenski pregled s intenzivnim površinskim uzorkovanjem. Cilj je bio utvrditi distribuciju i značajke površinskoga arheološkog materijala. Na temelju preliminarnе analize prikupljenih podataka moguće je izdvojiti područja s intenzivnijom pojavom površinskih nalaza, kao i ona na kojima učestalost površinskoga materijala primjetno opada. Utoliko je primijećeno da se distribucija poklapa s pružanjem manjega uzvišenja na kojem je smješteno brončanodobno naselje čije su granice precizno utvrđene tijekom prijašnjih istraživanja.

Ključne riječi: sustavni terenski pregled, Turopolje, brončano doba, rimsko doba

In May 2017 and August 2018, at the Kurilovec – Belinščica site, there was a systematic field survey with intense surface sampling. The objective was to determine the distribution and characteristics of the surface archaeological material. On the basis of the preliminary analysis of the collected data, we can single out areas with a more intense phenomenon of surface finds, as well as those where the frequency of surface material drops significantly. From that aspect, it was noticed that the distribution coincides with the area of the hillock of the Bronze Age settlement, with borders that were precisely identified during past excavations.

Key words: systematic field survey, Turopolje, Bronze Age, Roman Age

Tijekom svibnja 2017. i kolovoza 2018. godine na položaju Kurilovec – Belinščica (k.č. 1463/1, k.o. Kurilovec) proveden je sustavni terenski pregled s intenzivnim površinskim uzorkovanjem (sl. 1).¹ Istraživanje je provedeno na prostoru na kojem je moguće očekivati pokretni arheološki materijal iz različitih kronoloških stupnjeva brončanoga doba te rimskodobne i novovjekovne nalaze. Položaj se nalazi u izrazito nizinskome turopoljskom krajoliku oblikovanom brojnim riječnim rukavcima i potocima u kojem vladaju nestalni životni uvjeti uzrokovanim

stalnim mijenama razine voda. Ipak, manje uzvisine, koje se ponekad izdižu samo dvadesetak centimetara u odnosu na okolno područje, u ovome su nizinskom krajoliku od prapovijesti korištene za naseljavanje. Takvu uzvisinu predstavlja i položaj na kojem su ustanovljeni ostaci brončanodobnoga naselja smještenoga uz potok Ramiščak. Položaj je danas okružen autocestom Zagreb – Sisak, starom cestom Velika Gorica – Pokupsko – Kravarsko i željezničkom prugom koja iz Zagreba vodi prema Sisku te je intenzivnim terenskim pregledom obuhvaćen prostor koji je sustavno narušavan infrastrukturnim radovima. Dodatni poticaj za primjenu te specifične metode nedestruktivnoga arheološkog istraživanja pružila je i okolnost da se područje istraživanja nakon dugogodišnjega prekiđanja ponovo koristi u poljoprivredne svrhe i podvrgnuto je strojnoj obradi.

¹ Istraživanje u trajanju od deset radnih dana financiralo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Provedeno je u suradnji Instituta za arheologiju i Arheološkoga muzeja u Zagrebu pod vodstvom dr. sc. Andreje Kudelić. U istraživanjima su sudjelovali zamjenica voditeljice dr. sc. Filomena Sirovica i tri studenta arheologije s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prikaz prethodnih istraživanja

Nalazište je otkriveno i zatim djelomično istraženo u sklopu arheoloških radova koji su prethodili izgradnji autoceste Zagreb – Sisak u razdoblju od 2004. do 2006. godine pod nazivom Velika Gorica – Jug (Burmaz 2005; Burmaz, Bugar 2006). Kako je u regionalnom kontekstu riječ o brončanodobnom nalazištu² visokoga interpretativnog potencijala, od 2011. godine na širem se području sustavno primjenjuju različite metode arheoloških istraživanja. U prvoj fazi istraživanja provedena su prostorna mjerenja totalnom stanicom s ciljem izrade digitalnoga

Sjeverozapadno od kanala, u zapunama manjih ukopa, nađen je keramički materijal koji sadrži stilske i tehnološke karakteristike ranobrončanodobne lončarije, odnosno koje odudaraju od standardnih obilježja keramičkih posuda kulturne grupe Virovitica kojoj je pripisano brončanodobno naselje na položaju Kurilovec – Belinščica. Iako njihovo preciznije kronološko i kulturološko određenje za sada nije moguće, pojava toga materijala ukazuje na složenost aktivnosti provedenih na ovome položaju kroz cijelo brončano doba te upućuje na specifičan utjecaj prirodnih obilježja na načine njegova korištenja.

Sl. 1 Položaj nalazišta Kurilovec – Belinščica (izradió: D. Tresić Pavičić; podloga: TK25, DGU)

Fig. 1 Location of the Kurilovec – Belinščica site (made by: D. Tresić Pavičić, background: TK25, DGU)

modela reljefa. Mjerenja su izvedena pod pretpostavkom da će utvrđena visinska odstupanja u reljefu dati bolju osnovu za donošenje pretpostavki o strukturi i značajkama nalazišta. Analiza dobivenih rezultata omogućila je definiranje mogućih granica brončanodobnoga naselja te, na prostoru na kojem su ustanovljene niže visinske vrijednosti, pružila osnovu za donošenje pretpostavki o postojanju svojevrsnoga kanala, možda potoka ili jarka smještenoga u neposrednoj blizini (Kudelić et al. 2013; Sirovica et al. 2018). Radi provjere te mogućnosti, godine 2015. provedena su geofizička mjerenja koja su dodatno osnažila tu pretpostavku (Kudelić, Mušić 2016) potvrđenu 2016. godine ciljanim sondažnim iskopavanjem manjega segmenta geofizički istražene površine (Kudelić, Sirovica 2017). Arheološkim iskopavanjem utvrđeno je kanal vjerojatno prirodnoga vodotoka, na istraženome području širok oko 12 m i dubok između 1 i 2 m. Keramički materijal nađen u njegovim donjim zapunama upućuje da je bio u funkciji u rimsko te vjerojatno u prapovijesno doba.

Sustavni terenski pregled

Sustavni terenski pregled (STP) je arheološka metoda usmjerena na dokumentiranje prostornoga konteksta površinskih arheoloških nalaza (Čučković 2012: 247) dokumentiranjem površinskoga arheološkog zapisa i prikupljanjem površinskoga pokretnog arheološkog materijala. Ovisno o namjeni i ciljevima pojedinoga istraživanja, terenski se pregledi izvode u različitom intenzitetu koji u osnovi ovisi o odnosu između veličine prostornih jedinica pregleda i vremena utrošenoga na njihov pregled (Čučković 2011: 48). Utoliko intenzitet može biti iskazan kroz prikupljeni postotak uzorka površinskoga materijala.

Tijekom 2017. i 2018. godine na položaju Kurilovec – Belinščica proveden je intenzivni terenski pregled (sl. 2), metoda koja se najčešće koristi na područjima s utvrđenim ili pretpostavljenim arheološkim potencijalom kako bi se omogućilo preciznije definiranje prostornih, vremenskih, funkcionalnih i drugih značajki arheološkoga zapisa (Uradni list RS 03/2013, Priloga 1, pogl. 2.3.2.).³

2 Iskopavanjem su otkriveni ostaci većeg brončanodobnoga naselja te manji broj objekata koji sadrže ulomke keramičkih posuda latenskih i antičkih obilježja (Burmaz, Bugar 2006). Brončanodobni materijal, koji predstavlja preko 80% utvrđenih pokretnih i nepokretnih arheoloških ostataka, preciznije je datiran u razdoblje kraja srednjega i najstarije faze kasnoga brončanoga doba (Kudelić 2016).

3 Definicija je preuzeta iz Strukovnih standarda arheoloških terenskih istraživanja koji čine dio Pravilnika o arheološkim istraživanjima Republike Slovenije (Uradni list RS 03/2013, Priloga 1) i pružaju prikladan prikaz zahtjeva i ciljeva različitih vrsta arheoloških terenskih istraživanja.

Sl. 2 Sustavni terenski pregled, kolovoz 2018. godine (snimila: F. Sirovica)

Fig. 2 Systematic field survey, August 2018 (photo: F. Sirovica)

S tim ciljem područje istraživanja podijeljeno je na manje prostorne jedinice koje čine temeljne jedinice pregleda. Na temelju unaprijed definirane kvadratne mreže, na terenu su pomoću totalne stanice postavljeni kvadranti dimenzija 10 x 10 m čime je cijeli prostor podijeljen na 770 kvadranta (sl. 3). Pregled svakoga kvadranta izveden je u trajanju od 10 minuta, pri čemu je prikupljan sav površinski arheološki materijal. Nalazi su spremni u vrećice i signirani prema oznaci sjevernoga ruba svakoga kvadranta. Time je omogućeno dosljedno bilježenje svih arheoloških ostataka unutar zadane jedinice prostora bez obzira na vrstu materijala i njegovu vremensku pripadnost.

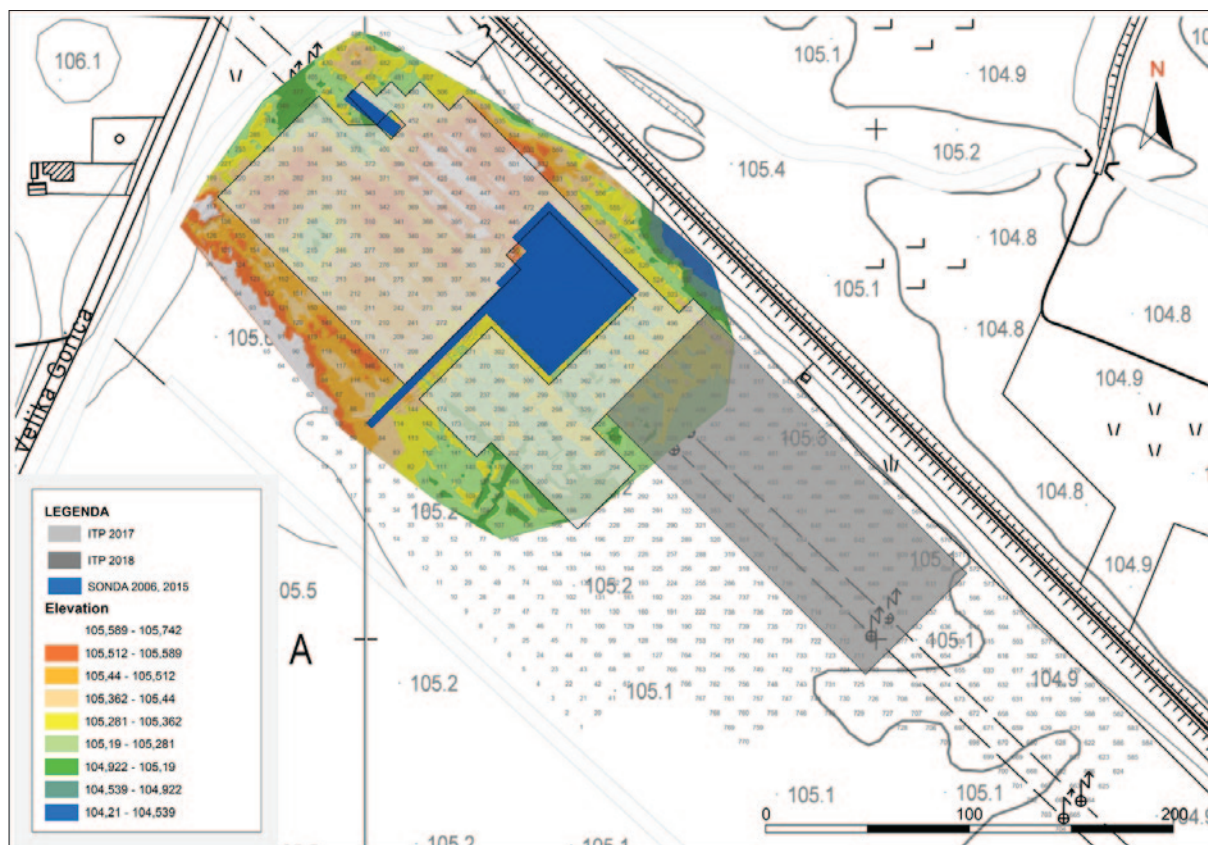
Intenzivnim terenskim pregledom obuhvaćen je prostor od 33200 m², pri čemu su pregledana 332 kvadranta (sl. 4). Pri tome je prikupljena veća količina nalaza među kojima prevladavaju ulomci keramičkih posuda i opeka, uz sporadičnu pojavu kućnoga lijepa te nalaza od stakla, kamena i metala.

Iako su digitalizacija i obrada prikupljenih podataka još uvijek u tijeku, na temelju preliminarne analize prikupljenih podataka mogu se naslutiti područja s intenzivnijom pojavom površinskoga arheološkog materijala kao i ona na kojima učestalost primjetno opada. Izrazitija pojava materijala poklapa se s pružanjem manjega uzviše-

Sl. 3 Postavljanje kvadratne mreže, svibanj 2017. (snimila: A. Kudelić)

Fig. 3 Setting a 10 m grid, May 2017 (photo: A. Kudelić)

Sl. 4 Područje pregledano tijekom 2017. i 2018. godine (izradili: D. Tresić Pavičić, F. Sirovica; podloga: HOK, DGU)

Fig. 4 Area surveyed during 2017 and 2018 (made by: D. Tresić Pavičić, F. Sirovica; background: HOK, DGU)

nja na kojem je smješteno brončanodobno naselje te čije su granice utvrđene prostornim mjerenjima provedenim tijekom prijašnjih istraživanja. Izrazitija pojava prapovijesnih nalaza zabilježena je i na području jugozapadno od uzvišenja, odnosno na prostoru na kojem je visinskim mjerenjima utvrđena manja izdužena greda koja se pruža prema jugozapadu. S druge strane, opadanje učestalosti materijala može se pratiti prema jugu i jugoistoku te njegov potpuni izostanak na jugoistočnome rubu istraženoga prostora gdje je zamijećena povećana prisutnost riječnih oblutaka. Ipak, preciznije zaključke o distribuciji materijala omogućit će detaljna obrada prikupljenih podataka te buduća istraživanja kojima bi trebao biti obuhvaćen do sada neistražen krajnji zapadni dio zadanoga prostora, gdje je ponovo moguće očekivati izrazitiju prisutnost prapovijesnoga arheološkog materijala.

Pokretni arheološki materijal

Prikupljeni arheološki materijal moguće je datirati u brončano i rimsko doba, a znatan dio nalaza pripada razdoblju novoga vijeka. Glavnina prapovijesnoga keramičkog materijala pripada kulturnoj grupi Virovitica, odnosno razdoblju srednjega i kasnoga brončanog doba. Pronađeno je i nekoliko ulomaka prapovijesnih keramičkih posuda čije značajke odudaraju od onih kulturne grupe Virovitica te je moguće pretpostaviti da pripadaju razdoblju ranoga brončanog doba. Tijekom istraživanja pronađeno je i nekoliko kamenih predmeta te nekoliko ulomaka litike (uglavnom odbojci i možda dio jezgre). Od metalnih nalaza, osim željeznih klinova i fragmenata čavala, pronađen je i ulomak brončane uvijene žice koju nije moguće približe datirati.

Rimskodobni su nalazi zastupljeni s tek nekoliko ulomaka keramičkih posuda, no najinteresantniji metalni nalaz ulomak je brončanoga predmeta cilindričnog oblika (sl. 5) koji je moguće usporediti s brončanom glavinom

kotača rimskodobnih kola kakva su nađena u Poljancu kod Ludbrega (Šeper 1962: 335). Brončana glavnina s nalazišta u Kurilovcu manja je od primjerka iz Poljanca i vjerojatno je pripadala kolima manjih dimenzija. Cilindričnoga je oblika, visine 2,5 cm, promjera 7,5 cm, debljine stijenke 0,3 cm. Donji rub cilindra horizontalno je izvučen prosječne širine 0,6 cm (sl. 5). Radijusom cilindra, s vanjske strane, teku dva reda udubljenja (urezi) ornamentirana okomitim zarezima. Između udubljenja i horizontalno izvučenoga ruba nalazi se perforacija promjera 0,5 cm.

Tijekom iskopavanja, koje je na nalazištu provedeno 2006. godine, u tek deset zapuna i jednome sloju pronađena je keramika latenskih i rimskih obilježja (Burmaz, Bugar 2006: 17). Ipak, nakon uklanjanja sloja opredijeljenoga u rimsko doba nađeni su plitki utori širine između 5 i 6 cm (Burmaz, Bugar 2006: 19). Zbog njihove relativno loše očuvanosti dana je tek okvirna mogućnost njihove usporedbe s tragovima kola, pa nalaz glavnine na istome području daje novi poticaj takvim razmatranjima. Nalaz je značajan i u širem kontekstu jer je Turopolje tijekom rimskoga doba bilo važno sjecište putova kojim prolaze dvije itinerarske ceste *Emona – Siscia* i *Poetovio – Andautonia – Siscia*. Položaj Kurilovec – Belinščica nalazi se u užem arealu ceste *Emona – Siscia*, tek 2 km od pretpostavljeno dijela trase između današnjih naselja Petrovine i Okuja (Vojvoda 1997: 8; Vujnović, Burmaz 2010: 245). Utoliko je moguće pretpostaviti da je u to doba cijelo područje Turopolja premreženo lokalnim cestama kakve su utvrđene u neposrednoj okolici Andautonije (Nemeth-Erich, Kušan Špalj 2007: 35–37), ali i na nalazištu Šepkovčica u blizini Kurilovca (Bugar 2009: 271). Te su ceste međusobno, kao i s gradovima Andautonijom i Siscijom, povezivale manja naselja i pojedinačna gospodarstva kakva su utvrđena diljem Turopolja. Ostaci rimskih objekata zabilježeni su na području Velike Gorice, Odre,

Sl. 5 Fragment brončane glavine kotača (snimila: A. Kudelić)

Fig. 5 Fragment of bronze wheel hub (photo: A. Kudelić)

Novog Čiča, Bučevca, Veleševca, Turopoljskog luga (Vojvoda 1997: 8) te tijekom brojnih arheoloških iskopavanja koja su provedena prije opsežnih infrastrukturnih radova kojima je u novije vrijeme područje Turopolja bilo intenzivno podvrgnuto. Stoga je moguće pretpostaviti kako je cijeli taj prostor u rimsko doba bio aktivno korišten, dok o intenzitetu života na užem području Kurilovca svjedoče brojni slučajni nalazi. Najčešće su otkriveni tijekom građevinskih radova, osobito u ulici Bana Jelačića koja se nalazi tek 500 metara istočno od nalazišta Kurilovec – Belinščica. Do sada nepoznati nalazi s istoga prostora dvije su rimskodobne fibule (sl. 6) noričko-panonskoga tipa s dva diska na luku i perforiranim držačem koje se datiraju u rano 1. st. (Koščević 1980: 72; T. 8: 50–52).⁴

Sl. 6 Fibule noričko-panonskoga tipa (snimila: A. Kudelić)

Fig. 6 Norico-Pannonian type fibulae (photo: A. Kudelić)

4 Tijekom terenskoga pregleda gospoda Marica Pažin iz Kurilovca ljubazno nam je na uvid ustupila arheološke nalaze koje je Stjepan Jurmanović pronašao prilikom gradnje kuće u ulici Bana Jelačića u Kurilovcu na kućnome broju 27.

Literatura

- Bugar, A. 2009. Šepkovića, *Hrvatski arheološki godišnjak*, Vol. 5/2008, 269–273.
- Burmaz, J. 2005. Arheološki terenski pregled na autocesti Zagreb – Sisak, dionica Jakuševac – Velika Gorica okretište jug, neobjavljeno izvješće, Zagreb.
- Burmaz, J., Bugar, A. 2006. Izvještaj o rezultatima zaštitnih arheoloških istraživanja na lokalitetu Velika Gorica-jug, neobjavljeno izvješće, Zagreb.
- Čučković, Z. 2011. *Methods of Surface Archaeological Research and their Application in Bujština, Istria*, magistarski rad, Oddelek za arheologiju Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana.
- Čučković, Z. 2012. Metodologija sustavnog terenskog pregleda: primjer istraživanja zapadne Bujštine (Istra) / Methodology of Field Survey: Case Study from Western Bujština (Istria), *Opuscula archaeologica*, Vol. 36, 247–274.
- Košćević, R. 1980. *Antičke fibule s područja Siska*, Odjel za arheologiju Centra za povijesne znanosti, Zagreb.
- Kudelić, A. 2016. Kurilovec – Belinščica bronzanodobno naselje u Turopolju, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Vol. 33, 5–52.
- Kudelić, A., Mušić, B. 2016. Kurilovec – Belinščica – rezultati geofizičkih istraživanja, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. XII, 122–126.
- Kudelić, A., Sirovica, F. 2017. Arheološka iskopavanja na nalazištu Kurilovec – Belinščica, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. XIII, 88–91.
- Kudelić, A., Sirovica, F., Tresić Pavičić, D. 2013. Dokumentiranje reljefnih značajki položaja Kurilovec–Belinščica tijekom 2011. i 2012. godine, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. IX, 190–194.
- Nemeth-Erlich, D., Kušan-Špalj, D. 2007. *Dvije tisuće godina Andautonije: Od rimskog grada do arheološkog parka / Two thousand years of Andautonia: from the Roman town to the archaeological park*, katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb.
- Sirovica, F., Kudelić, A., Tresić Pavičić, D. 2018. Relief Features of Lowland Areas as Indicators of Archaeological Potential, *Opuscula Archaeologica*, Vol. 39/40, 63–73.
- Šeper, M. 1962. Rimska kola iz Poljanca kod Ludbrega, *Arheološki radovi i rasprave*, Knjiga druga, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 335–428.
- Uradni list RS 03/2013, *Pravilnik o arheološkim istraživanjima*. Priloga I: Strokovni standardi arheoloških terenskih raziskav <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2013-01-0061/pravilnik-o-arheoloskih-raziskavah>
- Vojvoda, P. 1997. Arheologija, in: *Muzej Turopolja*, Maroević I. (ed.), Sv. 1, Muzej Turopolja, Velika Gorica.
- Vujnović, N., Burmaz, J. 2010. Okuje III, IIIa i IIIc, *Hrvatski arheološki godišnjak*, Vol. 6/2009, 243–246.

Summary

During May 2017 and August 2018, at the Kurilovec - Belinščica site, a systematic field survey with intensive surface sampling was carried out. The aim was to determine the distribution and characteristics of surface archaeological material. The field survey covered an area of approximately 33,000 m², i.e. 330 grid units measuring 10 x 10 m.

Although the digitalisation of collected data is still ongoing, preliminary analysis of the obtained results indicates the areas with a more intense presence of the surface material, as well as the areas where the amount of material is noticeably decreasing. The distribution coincides with the position of a mild elevation where a Late Bronze Age settlement was located, and whose boundaries have been accurately determined during previous research. On the other hand, frequency of the surface material declines towards the south and south-east, although the material sporadically appears in the entire area surveyed. During the survey, a number of finds were collected, among which the pottery fragments and bricks prevail, with a sporadic appearance of daub, glass, stone and metal findings. The findings are dated mostly to the Modern and the Bronze Age, with rare occurrence of material that can be associated with the Roman period. Nevertheless, a bronze object of cylindrical shape, probably a part of the chariot wheel hub, stands out among the finds.